

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 12 mars 1925 kl. 1 e. m.

*Andra kammarens tredje tillfälliga utskotts utlåtande, nr 2,
i anledning av motion angående viss ändring i gällande
vägtrafikstadga.*

I en inom andra kammaren väckt och till dess tredje tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 252, har herr *Bernström* föreslagit, att riksdagen ville genom skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om sådan ändring i nu gällande vägtrafikstadga, dels att velociped, som under mörker framföres å väg, skall vara försedd framtill med tänd lykta med vitt sken, som icke får vara bländande, samt baktill antingen med lykta, som bakåt visar rött sken, eller med av vederbörande polismyndighet godkänt, bakåt synligt rött reflektionsglas, dels att med dragare förspänt fordon, som under mörker framföres å väg, skall vara försett med tänd lykta med vitt sken, så anbragt, att ljuset är synligt på avstånd såväl framifrån som bakifrån, dels även att liknande föreskrifter måtte utfärdas för fordon, som dragas eller skjutas för hand.

Beträffande de skäl, som ligga till grund för ifrågavarande förslag, får utskottet hänvisa till motionen.

Sedan Kungl. Maj:t med anledning av riksdagens skrivelse den 12 juni 1920, nr 360, låtit verkställa utredning rörande en allmän revision av automobilförordningen och för ändamålet tillkallade sakkunnige den 28 oktober 1922 avgivit förslag till, bland annat, stadga om trafiken å vägar och gator, (vägtrafikstadga), anhöll Kungl. Maj:t uti en den 2 mars 1923 dagtecknad proposition, nr 124, om riksdagens yttrande över berörda förslag, och innefattade detta, med avseende å det i motionen avhandlade spörsmålet, följande bestämmelse:

*Tillkomsten
av gällande
bestäm-
melser.*

§ 4.

Framföres å väg under mörker med dragare förspänt fordon, skall, därest icke belysning å vägen är anordnad, å fordonet föras tänd lykta med vitt sken, så anbragt, att ljuset är synligt på avstånd såväl framifrån som bakifrån. Velociped skall framtill föra tänd lykta med vitt sken.

Beträffande viss väg å landet med ringa trafik äger länsstyrelse meddela de eftergifter i fråga om tillämpningen av vad i första stycket stadgas, vartill

anledning kan förefinnas. Föreskrift om dylik eftergift skall kungöras samt i den ordning, länsstyrelsen bestämmer, tillkännagivas medelst anslag å eller invid vägen.

Om lyktor å motorfordon är stadgat i förordningen om motorfordon.

Till utveckling av §:ns innebörd anförde departementschefen:

»I § 4 hava upptagits bestämmelser om belysningsanordningar å fordon under färd. Sålunda har föreslagits, att om med dragare förspänt fordon framföres å väg under mörker, å fordonet skall föras tänd lykta med vitt sken, så anbragt, att ljuset är synligt på avstånd såväl framifrån som bakifrån. Velociped skulle framtill föra tänd lykta med vitt sken.

I fråga om detta stadgande hava de hörda myndigheterna i vissa fall förordat en skärpning, i andra fall en mildring av detsamma. Då en ny föreskrift av denna art ej torde böra göras strängare än ur trafiksäkerhetens synpunkt kan anses oundgängligen påkallat, anser jag icke lämpligt, att man för närvarande går längre än av de sakkunniga föreslagits. Däremot synes det mig kunna ifrågasättas, om ej en lindring av stadgandet i vissa hänseenden kan äga rum. Sålunda torde, på sätt av en länsstyrelse framhållits, den ifrågavarande skyldigheten ej böra gälla vid färd å sådan väg, där belysning finnes anordnad. Sin egentliga betydelse skulle de föreslagna reglerna få beträffande sådana vägar, där automobiltrafik mera allmänt förekommer; i sådana fall måste det anses som ett verkligt intresse för lantbefolkningen själv, att olyckshändelser kunna undvikas genom anbringade av belysningsanordningar även å fordon för dragare. Å vägar, där praktiskt ingen eller i allt fall ringa automobiltrafik äger rum — jag syftar främst på vissa trakter av Norrland — är däremot betydelsen av sådana anordningar mindre framträdande. Det har därför syns mig böra beredas möjlighet för vederbörande länsstyrelser att beträffande viss väg å landet med ringa trafik meddela de eftergifter i fråga om tillämpningen av stadgandet i fråga, vartill anledning kan förefinnas. Innan dylik eftergift meddelas, torde yttranden böra inhämtas från vederbörande väghållningsdistrikt och polismyndighet. Föreskrift om eftergift synes böra kungöras och på lämpligt sätt tillkännagivas medelst anslag å eller invid vägen.»

Över denna proposition, som hänvisades till behandling av lagutskott, avgav andra lagutskottet utlåtande, nr 21, därvid i fråga om den förevarande paragrafen — sedan utskottet framhållit nödvändigheten att på området framgå med försiktighet, då detsamma ännu vore jämförelsevis oprövat — anfördes följande:

Då förhållandena icke allestädes lära vara sådana, att det föreligger verkligt behov av att föra lykta å fordon, förspänt med dragare, har det syns utskottet lämpligast att icke någon generell föreskrift därom meddelas, utan att länsstyrelsen tillägges befogenhet att förordna, att sådan skyldighet att föra lykta skall föreligga vid färd å viss väg. Sådant förordnande torde åtminstone till en början icke behöva meddelas annat än beträffande livligt trafikerade vägar, och, där så finnes lämpligt, bör åt förordnandet kunna givas det innehåll, att, då

fordon användes i arbete ute på marken, därå icke skall behöva föras lykta vid passerandet av väg, som här avses.

Till detta uttalande fanns fogad en reservation, som i anslutning till en i ämnet väckt motion yrkade, att någon vägtrafikstadga icke måtte utfärdas, men att vissa delar därav skulle inarbetas i förordningen om motorfordon.

Vid behandlingen i riksdagen yrkades i bägge kamrarna, utom bifall till utskottets förslag, att § 4 måtte ur förslaget utgå. Sistnämnda yrkande avsågs av första kammaren med 49 röster mot 42, men godkändes av andra kammaren med 58 röster mot 57.

I den sedermera utfärdade vägtrafikstadgan den 15 juni 1923, som trädde i kraft den 1 januari förlidet år, har §:n erhållit den avfattning, som i motionen angives.

Av det anförda framgår, att vid tillkomsten av nu gällande bestämmelser i ämnet meningarna varit åtskilligt delade rörande lämpligheten av desamma utfärdande. På olika punkter gingo dessa meningar starkt isär och detta icke minst i fråga om det ursprungliga förslaget till lydelse av stadgans § 4. Med den avfattning ifrågavarande bestämmelse slutligen erhöll, synas dock de skilda intressena, med hänsyn till vägtrafikens högst väsentligt olika omfattning i landets olika delar, ha blivit behörigen tillgodosedda. Genom bestämmelsen om rätt för länsstyrelserna att, där särskilda behov av ljusanordningar för vissa vägfarande föreligga, meddela föreskrift om dylika anordningars användning, torde vägtrafikstadgan i berörda avseende och under rådande förhållanden fylla sin uppgift att trygga trafiksäkerheten å livligt trafikerade vägar utan att onödigt betunga de vägfarande å vägar med mindre trafik. I mån av automobiltrafikens fortsatta utveckling och därmed ökade inflytande på vägtrafiken kommer denna bestämmelse sannolikt att vinna tillämpning i behövlig utsträckning. Skulle det därvid visa sig, att den nuvarande bestämmelsen icke fyller sitt ändamål, lära vederbörande myndigheter icke underlåta att göra framställning om nödig författningsändring.

Med denna uppfattning har utskottet icke kunnat förorda bifall till den betydande skärpning av gällande bestämmelser på området, som i motionen föreslås, och som delvis går vida utöver tidigare framställda önskemål i denna riktning. En allt för kort tid måste nämligen anses ha förflutit sedan vägtrafikstadgan trädde i kraft, för att man redan nu av dess verkningar skall ha vunnit nödig erfarenhet och kunna draga några bestämda slutsatser. Med hänsyn härtill får utskottet hemställa,

att förevarande motion II:252 icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 9 mars 1925.

På utskottets vägnar

 HELMER LAGERKWIST

Närvarande: herrar Lagerkwist, Gustafsson i Älvsered, Eklund, Werner, Lilliecreutz, Bergström i Bäckland, Andersson i Falkenberg, Andersson i Ovanmyra, Anderson i Linköping och Bergström* i Hälsingborg.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Reservation

av herr *Eklund*, som ansett, att utskottets utlåtande bort ha följande lydelse:

Utskottet. Beträffande motionärens yrkande i fråga om fordon, som dragas eller skjutas för hand som t. ex. dragkärror, sparkstöttingar och liknande fordon, vilka ej behöva så stort utrymme på vägen och som vid hebov lätt kunna föras till sidan av densamma, synes det utskottet ej vara nödigt, att dessa åläggas föra lykta vid färd å väg.

Beträffande velocipeder vore det måhända i vissa fall önskligt, att de vid färd å väg under mörker visade rött ljus bakåt, men anordningen synes knappast vara av den betydelse, att en uttrycklig föreskrift därom är av behovet påkallad.

Vad åter angår med dragare förspänt fordon har frågan onekligen större betydelse. Det torde vara allmänt känt, vilka svåra olyckstillbud som kunna uppstå särskilt i vägkrökar vid dessa under mörker oförmodade möten mellan motorfordon och hästskjutsar. Sådana olyckstillbud och kollisioner anser utskottet skulle kunna undvikas, om även de med dragare förspända fordonen förde ljus och således kunde i tid upptäckas från ett mötande motorfordon, vars eget ljus ej kan bestryka vägbanan på något nämnvärt avstånd framåt, där vägen kröker kanske oupphörligt än åt det ena och än åt det andra hållet, vilket ju är fallet på många sträckor.

De nuvarande bestämmelserna på detta område synas emellertid, som även motionären påvisar, ej giva länsstyrelserna tillräckligt stöd för att kunna utfärda nödiga föreskrifter i fråga ens för mycket livligt trafikerade vägar, något som dock förutsattes i andra lagutskottets uttalande i frågan år 1923 och vilket uttalande biträdades av första kammaren jämte en betydande minoritet i andra kammaren samma år. (Detta andra lagutskottets uttalande avslogs nämligen med endast en rösts majoritet i andra kammaren.) Beträffande med dragare förspänt fordon har det därför syns utskottet, att de nuvarande bestämmelserna tarva en ändring i och för trafiksäkerhetens bättre tillgodoseende.

Då emellertid behovet av här föreslagen anordning ej torde vara lika stort överallt, och då det torde vara önskvärt att även på detta område gå fram med en viss försiktighet, anser sig dock utskottet ej kunna tillstyrka motionärens yrkande om utfärdande av en *generell* föreskrift i frågan för rikets samtliga vägar.

Utskottet ansluter sig alltså helt till den uppfattning i frågan, som uttalades av andra lagutskottet år 1923, vilket uttalande lyder: »Då förhållandena icke allestädes lära vara sådana, att det föreligger verkligt behov av att föra lykta å fordon, förspänt med dragare, har det synts utskottet lämpligast, att icke någon generell föreskrift därom meddelas, utan att länsstyrelsen tillägges befogenhet att förordna, att sådan skyldighet att föra lykta skall föreligga vid färd å viss väg. Sådant förordnande torde åtminstone till en början icke behöva meddelas annat än beträffande livligt trafikerade vägar, och, där så finnes lämpligt, bör åt förordnandet kunna givas det innehåll, att, då fordon användes i arbete ute på marken, därå icke skall behöva föras lykta vid passerandet av väg, som här avses.»

På grund av det anförda och med anledning av förevarande motion får utskottet alltså hemställa,

att andra kammaren måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj: t anhålla om sådan ändring av § 4 i Kungl. Maj:ts stadga om trafiken å vägar och gator (vägtrafikstadga) av den 15 juni 1923, att nämnda paragraf må erhålla följande lydelse:

§ 4.

Velociped, — — — — — med vitt sken.

Därest sådant finnes av behovet påkallat, må länsstyrelse beträffande viss väg förordna, att å med dragare förspänt fordon, som under mörker — — —
— — — — — invid vägen.

Om lyktor — — — — — om motorfordon.